

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I RIBARSTVA

**PROGRAM DRŽAVNE POTPORE ZA NADOKNADE
ŠTETA UZROKOVANIH AFRIČKOM SVINJSKOM
KUGOM ZA RAZDOBLJE DO 2027. GODINE**

Zagreb, rujan 2026. godina

PROGRAM DRŽAVNE POTPORE ZA NADOKNADE ŠTETA UZROKOVANIH AFRIČKOM SVINJSKOM KUGOM ZA RAZDOBLJE DO 2027. GODINE

1. UVOD

Afrička svinjska kuga najveća je prijetnja sektoru svinjogojstva, a sprječavanje, kontrola i iskorjenjivanje afričke svinjske kuge pitanje je visokog prioriteta za Republiku Hrvatsku i Europsku uniju. S obzirom na nepostojanje cjepiva protiv ove bolesti nema drugog načina iskorjenjivanja u slučaju pojave afričke svinjske kuge, osim provedbe strogih mjera kontrole.

Iako nužna, provedba naređenih mjera uzrokuje izravne i neizravne štete gospodarstvima na kojima su provedene, ali i gospodarstvima koja se nalaze na području na kojem su proglašene zone primjene istih. Od pojave afričke svinjske kuge na području Republike Hrvatske, koja je potvrđena u populaciji domaćih svinja dana 26. lipnja 2023. Izvješćima Hrvatskog veterinarskog instituta broj V-7649/2023, Z-18676/2023 i Z-18673/2023 od 26. lipnja 2023., usvojen je i provodi se niz mjera potpore u cilju nadoknada nastalih šteta i osiguravanja stabilnosti pogođenih gospodarstava.

Uslijed provedbe naređenih mjera suzbijanja afričke svinjske kuge, na gospodarstvima na kojima su usmrćene svinje dolazi do prekida bavljenja svinjogojskom proizvodnjom i posljedično nemogućnosti ostvarivanja prihoda od iste. Kako bi se ublažile negativne posljedice navedenih mjera, provedena je dodjela potpore kroz programe namijenjene nadoknadi gubitaka zbog nemogućnosti držanja svinja na gospodarstvu. Kroz Program potpore gospodarstvima zbog narušenog proizvodnog potencijala uslijed provedbe naređenih mjera suzbijanja afričke svinjske kuge i Program potpore za izostanak prihoda od svinjogojске proizvodnje zbog mjera suzbijanja afričke svinjske kuge, u razdoblju od 2023. do 2025. godine, za nešto više od tisuću korisnika isplaćena je potpora od 3,57 milijuna eura.

Dodatno, za gospodarstva koja su se zbog provedbe naređenih mjera suzbijanja bolesti našla u zonama primjene istih, a što je rezultiralo otežanim prometovanjem živih svinja i povećanim troškovima hranidbe, provedena je isplata potpore kroz Program potpore za očuvanje proizvodnje prasadi na području zone ograničenja zbog izbijanja afričke svinjske kuge. Kroz navedeni program, u razdoblju od 2023. do 2024. godine, isplaćeno je oko 1,4 milijuna eura za 479 korisnika.

Radi obnove narušenog proizvodnog potencijala na gospodarstvima koja su bila predmet inspeksijskog nadzora, na kojima su provedene naređene mjere suzbijanja afričke svinjske kuge te kojima je izdano rješenje o dozvoli dopreme svinja (repopulacije), u 2025. godini proveden je Program potpore za obnovu narušenog proizvodnog potencijala na području zone ograničenja III zbog pojave afričke svinjske kuge putem kojeg je dodijeljena financijska potpora od 1,15 milijuna eura. Potporom iz navedenog Programa, a s ciljem ponovnog uspostavljanja svinjogojске proizvodnje na područjima pogođenim afričkom svinjskom kugom omogućena je repopulacija gotovo stotinu gospodarstava.

Usvajanjem jedinstvenog programa potpore koji sadrži mjere sukladno prihvatljivosti korisnika i nastaloj šteti u odnosu na smještaj farme te primjenjive mjere kontrole omogućit će se provedba mjera kao smislene cjeline te olakšati korisnicima ostvarenje prava na iste.

2. CILJ I OPRAVDANOST PROVEDBE PROGRAMA

Cilj Programa je nadoknada šteta nastalih uslijed pojave bolesti afričke svinjske kuge, odnosno provedbe mjera kontrole za suzbijanje afričke svinjske kuge u Republici Hrvatskoj.

Mjere radi suzbijanja i sprječavanja pojave i širenja afričke svinjske kuge su nužne ali njihova provedba uzrokuje gubitke za gospodarstva na kojima je potvrđena bolest te za subjekte čije farme se nalaze na područjima pod ograničenjima. Slijedom navedenog, primjerena je dodjela potpore gospodarstvima u skladu s nastalim štetama uslijed provedbe mjera kontrole.

3. MJERE U PROVEDBI PROGRAMA

Mjera 1. Potpora za nadoknadu gubitaka uslijed nemogućnosti držanja svinja

Mjera 2. Potpora za izostanak prihoda uslijed nemogućnosti držanja svinja

Mjera 3. Potpora za obnovu narušenog proizvodnog potencijala

Mjera 4. Potpora za očuvanje proizvodnje prasadi

4. PRAVNA OSNOVA

Pravni temelj za donošenje ovoga Programa je članak 39. Zakona o poljoprivredi („Narodne novine“, br. 118/18., 42/20., 127/20. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 52/21., 152/22. i 152/24.).

Potpora iz Mjere 1. i Mjere 3. dodjeljuje se u skladu s Uredbom Komisije (EU) 2022/2472 od 14. prosinca 2022. o proglašenju određenih kategorija potpora u sektorima poljoprivrede i šumarstva te u ruralnim područjima spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL L 327, 21.12.2022., u daljnjem tekstu: Uredba o poljoprivrednom izuzeću).

Potpora dodijeljena kroz Mjeru 1. ovog Programa spojiva je s unutarnjim tržištem u smislu članka 107. stavka 3. Ugovora i izuzeta iz obveze prijave iz njegova članka 108. stavka 3. s obzirom na to da ispunjava sve opće uvjete utvrđene u Poglavlju I. i posebne uvjete iz točke 10(b) članka 26. Uredbe o poljoprivrednom izuzeću. Potpora dodijeljena kroz Mjeru 3. ovog Programa spojiva je s unutarnjim tržištem u smislu članka 107. stavka 3. Ugovora i izuzeta iz obveze prijave iz njegova članka 108. stavka 3. s obzirom na to da ispunjava sve opće uvjete utvrđene u Poglavlju I. i posebne uvjete iz točaka 3(d) i 6(h) članka 14. Uredbe o poljoprivrednom izuzeću.

Potpora iz Mjere 2. i Mjere 4. dodjeljuje se u skladu s Uredbom Komisije (EU) br. 1408/2013 od 18. prosinca 2013. o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na potpore de minimis u poljoprivrednom sektoru (SL L 352, 24.12.2013.) kako je posljednji put izmijenjena Uredbom Komisije (EU) 2024/3118 od 10. prosinca 2024. o izmjeni Uredbe

(EU) br. 1408/2013 o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na potpore de minimis u poljoprivrednom sektoru (SL L 2024/3118, 13.12. 2024.).

5. PRIHVATLJIVI KORISNICI U MJERI 1.

Prihvatljivi korisnici u Mjeri 1. su mikro, mala i srednja poduzeća definirana člankom 2. Priloga 1. Uredbe o poljoprivrednom izuzeću koji ispunjavanju sljedeće uvjete:

- upis u Upisnik poljoprivrednika ili Upisnik obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava,
- upis u Registar objekata (farmi),
- na objektu/objektima korisnika provedeno je usmrćivanje ili uklanjanje svinja temeljem zapisnika o inspekcijskom nadzoru inspektora Državnog inspektorata Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: zapisnik o inspekcijskom nadzoru) iz kojeg je razvidno kako isti u potpunosti udovoljava propisanim uvjetima biosigurnosti i drugim uvjetima za držanje svinja uključujući dojave brojnog stanja svinja na gospodarstvu.

6. PRIHVATLJIVI KORISNICI U MJERI 2.

Prihvatljivi korisnici u Mjeri 2. su subjekti upisani u Registar objekata (farmi) te je na objektu/objektima korisnika provedeno usmrćivanje ili uklanjanje svinja temeljem zapisnika o inspekcijskom nadzoru iz kojeg je razvidno kako isti u potpunosti udovoljava propisanim uvjetima biosigurnosti i drugim uvjetima za držanje svinja uključujući dojave brojnog stanja svinja na gospodarstvu.

7. IZNOS POTPORE U MJERI 1. I MJERI 2.

Iznos potpore utvrđuje se na način da se na temelju broja rasplodnih i/ili tovnih svinja evidentiranih u zapisniku o inspekcijskom nadzoru procijeni prosječni proizvodni potencijal gospodarstva, odnosno iskaže gubitak koji nastaje uslijed nemogućnosti daljnjeg držanja svinja.

Broj rasplodnih grla svinja evidentiran u zapisniku o inspekcijskom nadzoru množi se s jediničnim iznosom od 2,18 eura i brojem dana nemogućnosti držanja svinja na objektu i/ili broj tovnih grla svinja evidentiran u zapisniku o inspekcijskom nadzoru množi se s jediničnim iznosom od 0,36 eura i brojem dana nemogućnosti držanja svinja na objektu.

Potporu je moguće ostvarivati za dane nemogućnosti držanja svinja počevši od 1. studenoga 2025. do proteka 30 dana od dana izdavanja rješenja o dozvoljenoj dopremi svinja na objekt, ali ne duže od 365 dana od dana posljednje otpreme svinja s objekta sukladno zapisniku o inspekcijskom nadzoru.

U slučaju uslužnog tova utvrđenog temeljem zapisnika o inspekcijskom nadzoru, prihvatljivom korisniku ne može se isplatiti više od 25 % utvrđenog iznosa potpore.

Jedan korisnik može ostvariti potporu iz Mjere 1. ili iz Mjere 2. za iste dane nemogućnosti držanja svinja, odnosno potporu nije moguće ostvariti u okviru obje mjere za iste dane nemogućnosti držanja svinja.

8. OBVEZE KORISNIKA U MJERI 1. I MJERI 2.

Korisnik potpore obvezuje se:

- obnoviti svinjogojsku proizvodnju minimalno do razine na kojoj je bila prije nastanka štete ili
- započeti novu ili povećati postojeću stočarsku proizvodnju minimalno za broj uvjetnih grla druge stoke koji je sukladan broju uvjetnih grla svinja koje je držao prije nastanka štete odnosno broju temeljem kojeg je ostvario potporu.

Ispunjavanje obveze obnove svinjogojske proizvodnje utvrđuje se sukladno dojavama brojnog stanja svinja na gospodarstvu u Jedinstvenom registru držanih životinja. Korisnik je dužan doseći minimalan broj uvjetnih grla svinja najkasnije po isteku 12 mjeseci od posljednje isplate potpore.

Ispunjavanje obveze drugom stočarskom proizvodnjom utvrđuje se temeljem broja uvjetnih grla stoke na datum isteka 6 mjeseci od posljednje isplate potpore u usporedbi s brojem uvjetnih grla druge stoke na posljednji dan otpreme svinja na neškodljivo uklanjanje s gospodarstva.

Ako korisnik ne ostvari cjelokupan mogući iznos potpore za dane nemogućnosti držanja svinja, opseg obveza korisnika utvrđuje se razmjerno postotku ostvarene potpore.

9. PRIHVATLJIVI KORISNICI U MJERI 3.

Prihvatljivi korisnici u Mjeri 3. su mikro, mala i srednja poduzeća definirana člankom 2. Priloga 1. Uredbe o poljoprivrednom izuzeću koji ispunjavanju sljedeće uvjete:

- upis u Upisnik poljoprivrednika ili Upisnik obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava,
- upis u Registar objekata (farmi),
- gospodarstvo korisnika bilo je predmet inspekcijskog nadzora, sukladno zapisniku o inspekcijskom nadzoru, prilikom kojeg su utvrđene uginule svinje i/ili je provedeno usmrćivanje svinja, odnosno na gospodarstvu su provedene mjere suzbijanja bolesti afričke svinjske kuge,
- za objekt/objekte na kojima su provedene mjere izdano je rješenje o dozvoljenoj dopremi svinja (repopulaciji) od strane Državnog inspektorata Republike Hrvatske.

10. IZNOS POTPORE U MJERI 3.

Iznos potpore utvrđuje se na način da se broj uginulih i/ili usmrćenih rasplodnih svinja i/ili uginulih i/ili usmrćenih tovnih svinja, utvrđen sukladno zapisniku o inspekcijskom nadzoru izvršenom na objektu korisnika, množi sa jediničnim iznosom potpore prema kategorijama životinja.

Za grla uginulih i/ili usmrćenih rasplodnih svinja prihvatljiv iznos jedinične potpore iznosi 550,00 eura/grlo.

Za grla uginulih i/ili usmrćenih tovnih svinja prihvatljiv iznos jedinične potpore iznosi 76,00 eura/grlo.

Iznimno, za objekte na kojima nisu zabilježene rasplodne kategorije svinja, iznos potpore utvrđuje se na način da se ukupan broj uginulih i/ili usmrćenih svinja koji se nalazio na objektu sukladno zapisniku o inspekcijskom nadzoru izvršenom na objektu korisnika množi s jediničnim iznosom potpore za tovnne svinje.

Ako je na istom objektu provedeno usmrćivanje svinja više od jednom, odnosno postoje dva ili više zapisnika o inspekcijskom nadzoru temeljem kojih nisu ostvarena plaćanja za obnovu narušenog proizvodnog potencijala, iznos potpore utvrđuje se sukladno zapisniku o inspekcijskom nadzoru koji je financijski povoljniji za korisnika.

Ukupan iznos potpore po korisniku ne može biti veći od 150.000,00 eura.

11. OBVEZE KORISNIKA U MJERI 3.

Korisnik potpore obvezuje se:

- od dana izdavanja rješenja o dozvoljenoj dopremi svinja imati evidentiran dolazni promet svinja na gospodarstvo najmanje u broju grla svinja istovjetnom broju grla svinja za koje je ostvario potporu najkasnije istekom roka od 6 mjeseci od dana isplate potpore
- obnoviti proizvodni potencijal na gospodarstvu, odnosno zadržati proizvodnju minimalno na razini koja je bila prilikom provedbe mjera sukladno broju i kategoriji svinja.

Ispunjavanje obveze zadržavanja proizvodnje za grla rasplodnih svinja utvrđuje se temeljem prosječnog broja suprasnih nazimica, krmača, suprasnih krmača i nerasta sukladno dojavama brojnog stanja svinja na gospodarstvu, počevši od isteka 6 mjeseci od isplate potpore, u narednom razdoblju od 33 mjeseca.

Ispunjavanje obveze zadržavanja proizvodnje za grla tovnih svinja utvrđuje se temeljem isporuke svinja na klanje i/ili klanja za vlastite potrebe uvažavajući odstupanje do 5 % uslijed tehnoloških gubitaka, u razdoblju od dana isplate potpore do isteka 36 mjeseci, za svako razdoblje od 12 mjeseci.

Iznimno, ako se u razdoblju od isplate potpore do isteka roka od 3 mjeseca od isplate potpore objekt korisnika nalazi na području proglašenom kao zona zaštite ili zona nadziranja rok za evidentirane dolazne promete i ispunjavanje obveze zadržavanja proizvodnje počinje teći danom ukidanja navedenih zona.

12. PRIHVATLJIVI KORISNICI U MJERI 4.

Prihvatljivi korisnici u Mjeri 4. su mikro, mala i srednja poduzeća definirana člankom 2. Priloga 1. Uredbe o poljoprivrednom izuzeću koji ispunjavanju sljedeće uvjete:

- upis u Upisnik poljoprivrednika ili Upisnik obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava,
- upis u Registar objekata (farmi) i
- objekt korisnika nalazi se na području na kojem je određena zona zaštite ili zona nadziranja uslijed izbijanja afričke svinjske kuge.

13. IZNOS POTPORE U MJERI 4.

Iznos potpore utvrđuje se na način da se broj suprasnih nazimica, krmača i suprasnih krmača na objektu, sukladno posljednjoj dojavi brojnog stanja svinja na gospodarstvu koja prethodi ulasku u zonu zaštite ili zonu nadziranja a ne starijoj od 6 mjeseci, množi s jediničnim iznosom potpore od 2,00 eura/dan i brojem dana koliko se objekt nalazi na području zone zaštite i/ili zone nadziranja počevši od 1. siječnja 2025.

Iznimno, kada je prihvatljiv korisnik upisan u Upisnik centara za sakupljanje i skladištenje reproduksijskog materijala i nalazi se na Popisu odobrenih centara za sakupljanje sjemena svinja za promet unutar EU sukladno Uredbi (EU) 2016/429 s naznakom „Sabirni centar“, iznos potpore utvrđuje se na način da se broj nerasta na objektu, sukladno posljednjoj dojavi brojnog stanja svinja na gospodarstvu koja prethodi ulasku u zonu zaštite ili zonu nadziranja a ne starijoj od 6 mjeseci, množi s jediničnim iznosom potpore od 2,00 eura/dan i brojem dana koliko se objekt nalazi na području zone zaštite i/ili zone nadziranja počevši od 1. siječnja 2025.

14. FINANCIJSKA SREDSTVA ZA PROVEDBU PROGRAMA

Ukupna financijska sredstva za provedbu Programa iznose 10.000.000,00 eura. Sredstva su planirana u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2026. i projekcijama za 2027. i 2028. godinu, unutar proračunske glave 06005 Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, kako slijedi:

Naziv mjere	2026. godina (€)	2027. godina (€)	Ukupan iznos po mjeri (€)
Mjera 1. Potpora za nadoknadu gubitaka uslijed nemogućnosti držanja svinja	500.000,00	500.000,00	1.000.000,00
Mjera 2. Potpora za izostanak prihoda uslijed nemogućnosti držanja svinja	500.000,00	500.000,00	1.000.000,00
Mjera 3. Potpora za obnovu narušenog proizvodnog potencijala	2.000.000,00	2.000.000,00	4.000.000,00
Mjera 4. Potpora za očuvanje proizvodnje prasadi	2.000.000,00	2.000.000,00	4.000.000,00
UKUPNO	5.000.000,00	5.000.000,00	10.000.000,00

Sredstva između mjera mogu se preraspodijeliti.

15. OBLIK I NAČIN DODJELE POTPORE

Potpore se dodjeljuje u obliku izravnih bespovratnih sredstava i u cijelosti se financira iz državnog proračuna Republike Hrvatske.

Na temelju dostavljene dokumentacije, podataka iz dostupnih registara i za ovu svrhu zatraženih podataka iz drugih registara obavlja se administrativna obrada zahtjeva za potporu.

16. PRAVILA O ZBRAJANJU I DODJELI POTPORE

Potpore iz Mjere 1. i Mjere 2. u svrhu utvrđivanja obveza korisnika zbraja se s ostvarenom potporom iz Programa potpore za izostanak prihoda od svinjogojске proizvodnje zbog mjera suzbijanja afričke svinjske kuge donesenog Odlukom Vlade Republike Hrvatske od 8. veljače 2024.¹ i ostvarenom potporom iz Programa potpore gospodarstvima zbog narušenog proizvodnog potencijala uslijed provedbe naređenih mjera suzbijanja afričke svinjske kuge donesenog Odlukom Vlade Republike Hrvatske od 23. studenoga 2023.²

Potporu iz Mjere 3. nije moguće ostvariti za obnovu narušenog proizvodnog potencijala za objekte (lokacije) na temelju istog zapisnika o inspekcijskom nadzoru na temelju kojeg je ostvarena potpora iz Programa potpore za obnovu narušenog proizvodnog potencijala na području zone ograničenja III zbog pojave afričke svinjske kuge donesenog Odlukom Vlade Republike Hrvatske od 13. veljače 2025.³

17. PROVEDBA I KONTROLA PROVEDBE PROGRAMA

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva odgovorno je za izradu i upravljanje ovim Programom. Program će se provoditi u 2026. i 2027. godini.

Provedba ovoga Programa propisat će se Pravilnikom, a provodit će ga Agencija za plaćanja u poljoprivredi ribarstvu i ruralnom razvoju. Pravilnikom će se propisati detaljni uvjeti prihvatljivosti te potrebni dokazi o ispunjavanju uvjeta prihvatljivosti, razdoblje i način podnošenja zahtjeva za potporu, administrativna kontrola, isplata i povrat sredstava.

Ispunjavanje propisanih obveza od strane korisnika provjeravat će se iz podataka iz dostupnih registara i za ovu svrhu zatraženih podataka iz drugih registara.

Ako se temeljem provjera korisnika utvrdi da nije postupao u skladu s obvezama propisanim Programom, isti je u obvezi povrata punog iznosa dobivene potpore.

Korisnik potpore iz Programa koji nije mogao ispuniti obveze zbog više sile ili izvanrednih okolnosti nije u obvezi povrata dobivene potpore.

Višom silom ili izvanrednim okolnostima u okviru Programa smatraju se: vremenske nepogode za koje je proglašena prirodna nepogoda, smrt korisnika, dugoročna nesposobnost korisnika, na gospodarstvu korisnika provedena usmrćivanja svinja uslijed sprječavanja širenja bolesti afričke svinjske kuge. U slučaju kada je na gospodarstvu korisnika provedeno usmrćivanje svinja uslijed sprječavanja širenja bolesti afričke svinjske kuge zapisnikom o inspekcijskom nadzoru mora biti utvrđeno kako isto u potpunosti udovoljava propisanim uvjetima biosigurnosti i drugim uvjetima za držanje svinja uključujući ažurne dojave brojnog stanja svinja na gospodarstvu.

¹ KLASA: 022-03/24-04/52, URBROJ: 50301-05/14-24-2 od 8. veljače 2024.; KLASA: 022-03/24-04/499, URBROJ: 50301-27/22-24-2 od 20. prosinca 2024.; KLASA: 022-03/25-04/331, URBROJ: 50301-27/15-25-2 od 21. kolovoza 2025.

² KLASA: 022-03/23-04/457, URBROJ: 50301-05/31-23-3 od 23. studenoga 2023.; KLASA: 022-03/21-04/500, URBROJ: 50301-27/22-24-2 od 20. prosinca 2024.

³ KLASA: 022-03/25-04/17, URBROJ: 50301-27/22-25-2 od 13. veljače 2025.